

۲۲۴ ۱۹۱۱

به نام خداوند جان و خرد

دوا و درمون مردم هیکو در قدیم

دوستعلی صالحی هیکویی

www.ketab.ir

انتشارات اسطوناوند

۱۴۰۰

سرشناسه	: صالحی هیکویی، دوستعلی، ۱۳۲۲-
عنوان و نام پدیدآور	: دوا و درمون مردم هیکو در قدیم / دوستعلی صالحی هیکویی
مشخصات نشر	: آرادان: انتشارات استوناوند، ۱۴۰۰
مشخصات ظاهری	: ۳۱۵ ص.: مصور.
شابک	: ۹۷۸-۶۲۲-۹۷۶۴۶-۷-۱
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتابنامه: ص. ۲۸۲.
موضوع	: پزشکی سنتی - ایران - هیکو (روستا)
موضوع	: Traditional medicine- Iran- Hiku
رده‌بندی کنگره	: R۱۳۵
رده‌بندی دیویی	: ۶۱۰/۹۵۵
شماره کتاب‌شناسی ملی	: ۸۴۲۵۷۵۰

 انتشارات استوناوند آرادان تلفن: ۰۹۱۳۳۳۲۲۱۱۰	شناسنامه دوا و درمون مردم هیکو در قدیم دوستعلی صالحی هیکویی ناشر: استوناوند چاپ نخست، ۱۴۰۰ شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۹۷۶۴۶-۷-۱ شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه تایپ و صفحه‌آرایی: محمدتقی رهبری فرد طرح روی جلد: مرجان شمسی خانی چاپ و صحافی: پیدایش قیمت: هشتاد و پنج هزار تومان
--	---

فهرست

۱.....	پیشگفتار
۶.....	طبیبان و داروستانان و داروسازان سنتی روستای هیکو
۹.....	بخش یک: خواص فرآورده‌های دامی و گیاهان دارویی
۱۱.....	فصل اول: درمان با فرآورده‌های دامی
۲۱.....	فصل دوم: درمان با گیاهان دارویی
۳۰.....	فصل سوم: درمان با دمنوش‌ها
۳۴.....	فصل چهارم: روش‌های درمانی
۵۳.....	فصل چهارم: ترکیبات دارویی
۵۹.....	فصل پنجم: خواص دارویی گیاهان و سبزیجات و ترکیبات آنها
۷۸.....	فصل ششم: ترکیبات دیگر
۹۳.....	بخش دوم: درمان بیماری‌ها طبق نظر کارشناسان تجربی
۹۵.....	فصل اول: درمان بیماری‌ها طبق نسخه خانم شاه پسند کوهزادی هیکویی
۱۰۳.....	فصل دوم: درمان بیماری بر اساس گفته طبیبان تجربی هیکو
۱۱۷.....	بخش سوم: روش درمان طبیبان سنتی هیکو
۱۱۹.....	۱. قلب و عروق
۱۳۱.....	۲. کلیه و مجاری ادراری
۱۴۳.....	۳. چشم
۱۴۷.....	۴. گوش و حلق و بینی
۱۵۲.....	۵. گوارش
۱۸۴.....	۶. مفاصل و استخوان
۱۹۰.....	۷. رماتیسم و آرتروز
۱۹۶.....	۸. مغز و اعصاب
۲۰۷.....	۹. سیستم تنفسی (آسم و تنگی نفس)
۲۰۹.....	۱۰. کبد و کیسه صفرا
۲۱۲.....	۱۱. دندان پزشکی
۲۱۴.....	۱۲. پوست و مو و زیبایی
۲۲۵.....	۱۳. درمانی بعضی ناهنجاری‌ها

۲۳۹.....	۱۴. عفونت‌ها و زخم‌ها.....
۲۳۷.....	۱۵. سوختگی.....
۲۳۹.....	۱۶. سرطان‌ها.....
۲۴۲.....	۱۷. زنان و زایمان.....
۲۴۹.....	۱۸. کودکان.....
۲۵۱.....	۱۹. گزیدگی حشرات.....
۲۵۴.....	۲۰. دیابت.....
۲۵۷.....	بخش چهارم: اهمیت تغذیه در سلامت جسم و روان
۲۵۹.....	۱. خوراکی‌های مفید و مضر برای کلیه.....
۲۶۳.....	۲. اهمیت تغذیه (خوردن و آشامیدن).....
۲۶۴.....	۳. انتخاب غذا بر حسب طبع و مزاج.....
۲۶۸.....	۴. قواعد طبخ غذا.....
۲۷۰.....	۵. مصلحات خوراکی‌ها.....
۲۷۲.....	۶. معرفی غذای خانواده ایرانی امروز.....
۲۷۷.....	پیشگیری از بعضی بیماری‌ها.....
۲۷۸.....	دل‌نوشته.....
۲۸۲.....	منابع.....
۲۸۳.....	تصاویر.....

پیشگفتار

سپاس خداوند بزرگ که به من این توفیق را عنایت کرد تا بتوانم سه جلد کتاب به نام‌های «گنجینه هیکو»، «گل‌واژه‌های هیکو» و «هیکو نگین شهریارکوه» را به چاپ برسانم. حال در کتاب «دیوا و دَرمونِ مردمِ هیکو در قدیم» طب سنتی و داروهای گیاهی و دامی، همراه با طبیبان و داروشناسان و داروسازان تجربی عصر گذشته روستای هیکو را به جامعه کنونی معرفی می‌نمایم.

در مجموع سعی من بر این است تا آنچه که در شأن و لیاقت مردم هیکو است، در تمام زمینه‌ها به جهانیان ارائه گردد. امیدوارم این اثر در مرحله اول، مورد توجه همه اقوام، بزرگان محل و شیفتگان فرهنگ به ویژه پزشکان روستای هیکو قرار گیرد.

لازم به ذکر است مطالب ارائه شده در این کتاب نتیجه حدوداً بیست سال تلاش و پژوهش است که از افراد داروشناس و داروساز هیکو به صورت کلامی و چهره به چهره و سینه به سینه جمع‌آوری گردیده و تماماً حاصل تجربیات طبیبان سنتی همین منطقه است که عیناً بدون دخل و تصرف ذکر می‌گردد. بنده از نظر علم داروشناسی و پزشکی صلاحیت تأیید و یا رد آنها را ندارم و هر گونه بررسی را به خوانندگان و پژوهشگران این مرز و بوم واگذار می‌نمایم. ضمناً از هیچ کتاب طب سنتی دیگران استفاده نشده است.

از همه عزیزان انتظار دارم از نظر فکری و مالی این حقیر را یاری نمایند تا بتوانم از این حرکت سخت و دشوار، سربلند بیرون بیایم. به امید خدا و همت شما.

تنوع گیاهان دارویی در ایران بسیار زیاد است ولی پیدایش و گسترده‌گی این ثروت

طبیعی و نعمت خدادادی، در تمام نقاط یکسان نیست و به تناسب موقعیت جغرافیایی هر اقلیم گونه‌های خاص رویش دارد و با گویش مردم همان منطقه نام‌گذاری می‌شود و با روش طبیبان و داروشناسان همان اقلیم، طرز استفاده آن رواج پیدا می‌کند.

از این جهت و با توجه به امکان دستیابی به گونه‌های گیاه خاص در هر منطقه، این کتاب از نتایج درمانی طبیبان، اثرات به جا مانده آنان، طرز کار طبیبان و داروشناسان و داروسازان این منطقه جمع‌آوری و به ما رسیده است، ما را بر آن داشت تا آنها را جمع‌آوری و در دسترس عزیزان قرار دهیم.

این مجموعه حاصل زحمات و تجربیات مردان و زنان هیکو بوده که با تلاش و کوشش خود سال‌های سال در بطن این کار «طب سنتی»، «داروشناسی» و «داروسازی» بوده‌اند و با ترکیب گونه‌های مختلف به این نتایج رسیده‌اند.

این اساتید نتیجه زحمات خود را به شاگردان خود آموزش دادند تا آثارشان زنده بماند و نسل‌های بعدی از آن بهره‌مند گردند. این شد که تجربیات آن بزرگان دست به دست به علاقه‌مندان عصر حاضر رسیده که ایشان هم به ما انتقال داده‌اند. ما هم بر حسب وظیفه جمع‌آوری نموده‌ایم، تا آیندگان از آن استفاده نمایند. همان طوری که آثار و بناهای تاریخی هر ملتی شناسنامه و هویت فرهنگی آن ملت را نشان می‌دهد، آثار و نشانه‌ها و زحمات‌ها و کشفیات گذشتگان ما هم یکی از هویت ملی و محلی و منطقه‌ای ماست، باید مورد توجه قرار گیرد و زنده بماند، تا آیندگان احساس سرفرازی کرده و از وجود آنها افتخار کنند و از تجربیات به جا مانده آن بزرگواران بهره‌مند گردند.

از آنجایی که بیشتر مطالب این مجموعه توسط این حقیر از طبیبان و داروشناسان و داروسازان تجربی این منطقه و روستاهای شهریارکوه به ویژه روستای هیکو به صورت حضوری و انتقال سینه به سینه تهیه گردیده است، خالی از لغزش‌ها و کمی و کاستی‌ها نیست، هر چند قصد بنده ارائه خدمت ناچیز به دوستداران علم و فرهنگ و معرفی کسانی است که در عصر گذشته به مردم خدمت کرده‌اند.